Един бъбрек, моля

За митичните представи и реалните измерения на търговията с органи

Ще ви намерим бъбрек за не повече от седем дни! Имаме много донори, които са готови да продават!! Причините хората да се разделят с бъбреците си са различни, но в повечето случаи става въпрос за големите суми, които ние им плащаме, и с които те подобряват качеството си на живот. В България има много семейства, които не могат да си позволят да си купуват нищо друго, освен храна!! Просто се свържете с нас и ни кажете какво искате! Ние ще ви изпратим снимка на донора и медицинското му свидетелство (безплатно). После остават само цената и условията за изпращане на донора при вас.
Намираш този изпълнен с удивителни текст случайно, докато търсиш в интернет информация за продажба на органи. Адресът е http://llogic.www3.50megs.com, а страницата носи гръмкото заглавие The life keepers. Пазителите на живота са порядъчно нагли, за да напишат „!!Всичко тук е легално!!“ най-отгоре на сайта си. В секцията „ново“ влиза

Набирането на донори

като условията са елементарни - мотивационно писмо, CV и актуална снимка. Най-важно обаче е медицинското, което всеки кандидат трябва да изпрати. След това - както е обяснено, остава да се чака намирането на подходящ клиент: „Когато това стане, един от нашите агенти ще ви придружи до мястото, където ще бъде извършена трансплантацията. Не се тревожете - за вас пътуването е абсолютно безплатно!“ На пълния с правописни грешки сайт е оставен e-mai· за контакти - Nikolai_Kov@yahoo.com. Справка на „Капитал“ установи, че адресът вече не е активен - което донякъде се обяснява и с факта, че последната актуализация на страницата датира отпреди три години и половина.
Сайтове като този са рядкост, макар да не са единици. В някои случаи, за да се добереш до онлайн магазин за човешки органи, трябва да преминеш през няколко нива на достъп - например задължителното писмо до администратора, съдържащо молба да бъдеш допуснат, и достоверно звучащо обяснение кой си и какво точно искаш. Един от адресите, който ти дава възможност да прочетеш част от обявите, без да имаш потребителска парола, е http://organs4life.com/. Там например можеш да разбереш, че „здрав бял германец, кръвна група B-, би искал да продаде един бъбрек“ и при желание - да отговориш на публикувания e-mail. Според написаното - това е само една от стотината обяви, включени в специална база-данни. В секцията „често задавани въпроси“ се обяснява, че жив донор може да „дари“ бъбрек, бял и черен дроб, панкреас, костен мозък и кожна тъкан, без да има риск за живота му - което, повярвайте, не е съвсем така. И още - че мисията на сайта е „да помогне за преодоляване на бариерите, които пречат на хората, нуждаещи се от органи, да си ги набавят“.
Да, търговията с човешки органи е забранена почти навсякъде. Изключения правят някои страни от третия свят, като Пакистан и Филипините например. Много хора, в това число и българи, пътуват дотам, за да си купят орган и

Да си го присадят „евтино“

в някоя местна клиника. Често обаче това им излиза скъпо - през последните месеци тук се разбра за няколко случая на хора с трансплантиран бъбрек в Пакистан, които са развили инфекции и са отхвърлили присадката. Тъжното е, че повечето от тези българи не просто са залитнали по ниските цени на операцията, а тя действително представлява единствен шанс за тяхното оцеляване. В тукашната листа на чакащи трансплантация на бъбрек са записани стотици хора, а донорите са единици.
Разбира се, търговия с органи се извършва и на „непозволените за това места“ (практически в целия свят), което автоматически я превръща в един от най-големите световни нелегални бизнеси. В своя изнесен през юни 2003 г. пред Парламентарната асамблея на съвета на Европа доклад за трафика на органи в региона, швейцарския депутат Рут-Габи Вермот-Манголд обаче спомена името на България не като страна реципиент, а като държава - източник на такива органи. Според изследването дарителите на органи за богатите западноевропейци са предимно бедни хора от Молдова, Украйна, Русия, Естония, България, Румъния и Грузия. В голяма част от случаите трансплантациите се извършвали в частна клиника в Турция. Вермот-Манголд твърди, че за един бъбрек младите молдовяни например получавали между 2500 и 3000 долара, като същевременно получателите на органа заплащали на посредника 100 000-200 000 долара.
Търговията с органи е

Неоспорим факт

казва и професор Майкъл Фрейд-лендер, директор на клиниката по трансплантации в университетската болница Haddasah в Ерусалим. Той е цитиран в изследването на швейцарския депутат с думите, че преди години един лекар от Израел е започнал да прави трансплантации от платени живи донори извън страната, като е работил в няколко държави, включително България. Пред „Капитал“ професор Фрейдлендер обясни, че „българската връзка“ е била отразена от пресата в Израел още в средата на 90-те. Той обаче никога не я бил правил. „Въпреки че съм виждал мои пациенти, връщащи се от Естония, Румъния, Турция, Германия, Южна Африка, САЩ, Грузия и бившия Съветски съюз, нямам данни за операции, извършени в България“, твърди професорът.
Естествено официалното становище на българската държава е, че тук не се извършва незаконна търговия с органи, тоест нито хора се продават „на части“, нито лекари трансплантират „на черно“. Сайтове като първия споменат в този материал - в който се намеква за готови на всичко български донори, обаче могат да накарат човек да се усъмни в така изказаното категорично твърдение. Същото може да постигне и постингът в един англоезичен нет-форум, гласящ „аз съм българско момче, на 26, искам

Да продам един от бъбреците си

Моля, свържете ме с правилните хора“. И ромите, висящи пред Националния център по кръвопреливане са способни да разклатят твърдата ти убеденост, че страната ни е вълшебен остров, изолиран от престъпната дейност на покупко-продажба на органи. „Болна ли си, бъбрек ли ти трябва“, е първата реплика, която поддържан ром ти отправя минути след като силно си изрекъл вълшебната дума трансплантация. „Да речем“, отговаряш. „Ама имаш ли изследванията. Няколко месеца ще ти отидат за тях.

После чак ще може“, съзаклятнически гледа той.
Или просто така ти се струва. Защото всички изброени дотук проектоаргументи за това, че страната ни реално е замесена в черния пазар на органи, на практика не значат нищо. Момчето, търсещо информация, може само да се интересува каква реакция ще постигне, а както в случая на сайта, така и в този на ромите може да става въпрос за добре (или недотам добре) планирана измама.
„Отчаяните чакащи трансплантация пациенти често стават жертва на мошеници“, казва Нанси Шепър-Хюз, директор на Organs Watch - организация, следяща световния трафик на човешки органи. „Така например в Израел една

Българка гастарбайтер

- Петя, неколкократно е предлагала бъбрека си на такива болни хора. От всеки един от тях тя е взимала по няколкостотин долара, за предварителни изследвания и тестове за съвместимост, които винаги са се оказвали разочароващи. Така Петя запазвала и парите, и бъбрека си“, разказва проф. Шепър-Хюз.
Всъщност именно Organs Watch е най-ревностният противник на легализирането на търговията с органи - какъвто дебат в момента се води. Оттам се противопоставят дори на идеята за минимално компенсиране на семействата на трупните донори (по който модел започнаха да работят някои от щатите в САЩ), тъй като според тях това е първа крачка към комерсиализирането на този иначе алтруистичен акт. Привържениците на тезата за легализацията считат, че щом нелегална търговия с органи така или иначе съществува, е по-добре тя да се контролира, като поне се извади на светло. Друг от аргументите им е, че увеличаващият се дефицит на органи няма да може да бъде овладян, ако в полето на донорство не бъдат въведени пазарните механизми. Пред „Капитал“ професор Майкъл Фрейдлендер заяви: „В момента се опитвам да повлияя за промяна на законите в Израел, както и на световното мнение по проблема.“ Той е един от яростните защитници на схващането за

Свободен пазар

на органи мотивирайки позицията си така: „Хората имат право да решават какво да правят със себе си. Поради недостига на органи в САЩ броят на операциите от „внесени“ платени живи донори годишно надхвърля 5000, и никой не задава въпроси. И въпреки че Съветът на Европа наскоро изрично забрани този тип търговия, мисля че международната трансплантационна общност започва бавно да осъзнава проблема. Често в сериозните професионални форуми по темата може да прочетете препоръки към преминаване към легална система. Наричането и „финансова компенсация на донорите“ (които на практика спасяват живота на други хора и намаляват разходите на държавата за поддържащо лечение, както и съкращават листата на чакащи трансплантация) може да бъде едно добро начало“.
Според Нанси Шепър-Хюз от Organs Watch обаче в общия случай движението на органи от живи донори - предимно бъбреци, е от юг на север, от бедни към богати, от цветнокожи към бели и от жени към мъже. „А това неравноправие в никакъв случай не бива да се поощрява, счита тя. Недопустимо е да позволяваме на умиращи от глад хора да продават органите си на много по-заможни от тях. Не е приемливо и това, за да спасиш собствения си живот, да съкратиш нечий друг.“ От организацията не говорят само за донорите, станали такива по тяхно собствено желание. В докладите, които

професор Шепър-Хюз постоянно изнася на различни световни конференции, остро се поставя и проблемът за

Кражбата на органи

В случай че ви е интересно - механизмите на престъплението са различни. Те варират от хладнокръвно убийство (докладът на Рут-Габи Вермот-Манголд твърди, че трафикът на органи е пряко свързан с трафика на хора), през насилствена експлантация от хора в неравностойно положение - затворници, психично болни, сираци в домове и пр., до измами от страна на лекари - които вместо „рутинна операция" всъщност правят друга, недотам рутинна. Според Шепър-Хюз body-мафията е толкова силна, че реално са изключения държавите в света, които тя не е засегнала.
Тукашните лекари твърдят, че едно от тези изключения е България. Явно не съвсем разбиращи схемата на трафика, всички медици, с които „Капитал" разговаря, бяха категорични, че подобна търговия тук „не може да се организира". Сред причините, които те изтъкваха, бяха „законодателството го забранява", „няма къде да се извърши такава трансплантация" и „няма кой да я направи". Които аргументи, ако трябва да бъдем честни, са доста наивни. Да не кажем глупави.
Тази наивност обаче в никакъв случай не означава, че у нас под някаква форма се извършва такава търговия. Дори и всички налични „факти" да сочат натам, подобно твърдение може да се направи чак след като първият българин, продал бъбрека си, излезе на светло.
Което обаче може да не е чак толкова далеч във времето. Японският социолог Т. Ауая предупреждава, че сме започнали да гледаме завистливо на телата си, възприемайки ги като начин да се сдобием с нови „части", с които да удължим живота си. Ауая нарича това социален или приятелски канибализъм.
И твърди, че той е валиден за всяко общество.

Турция: Там е основният център за нелегални трансплантации в Европа. Турчинът получава за бъбрека си 2700 долара. Според списанието на Американската медицинска асоциация това е много - индийски или иракски орган се експлантира от човек срещу скромните 1000 долара, а се трансплантира средно срещу 150 000.
Япония: Схващанията за мозъчната смърт в страната водят до почти нулево донорство и до това нуждаещите се пациенти да търсят услугите на body-мафията. Преди десетина години журналисти разкриха, че една от тези банди работи в основен медицински център в Бостън, САЩ.
Китай: Това е единствената държава, която все още трансплантира органи от екзекутирани затворници. Повечето от тях се продават на много богати клиенти от Хонконг, Тайван или Сингапур. Наскоро един лекар призна, че е отстранил и двата бъбрека от пациент в нощта, преди той да бъде екзекутиран. Според правозащитните организация стартът на кампанията антипрестъпност в Китай, при която има осъдени на смърт и за дребни кражби, е свързан именно с желанието да има повече органи за продан.
Индия: В страната се възприема като нещо нормално да продадеш бъбрек, за да изплатиш заем, да платиш за необходима операция и пр. Правителството обяви тази търговия за нелегална през 1997 г., което обаче доведе само до преминаването и в ръцете на кримигрупировки.
Бразилия: Там също е нещо нормално да продаваш и купуваш органи, като

трансплантациите се извършват в държавните клиники. Пациентът и донорът се представят за роднини, а докторите предпочитат да не проверяват дали това е факт.
Мексико: Все по-често се предава за деца, които изчезват безследно в градове по границата със САЩ. Наблюдатели коментират, че едва ли е съвпадение наличието на десетина клиники за трансплантации в същия регион.
Португалия: И там се разследва схема за отвличане на деца с цел експлантация на органи
Италия: Според скорошно разследване проститутки раждали децата си в страната, като след това незабавно ги продавали за донорство на органи. Цените варирали между 50 000 и 350 000 евро.